

עצים ועצי חיפוש

עצים מכוונים

מקור הוא צומת שאף קשת אינה מצביעה אליו.

עץ מכוון הוא גרף מכוון ללא מעגלים (בגרף התשתית שלו) ואשר לו מקור אחד בלבד הנקרא שורש.

דוגמאות

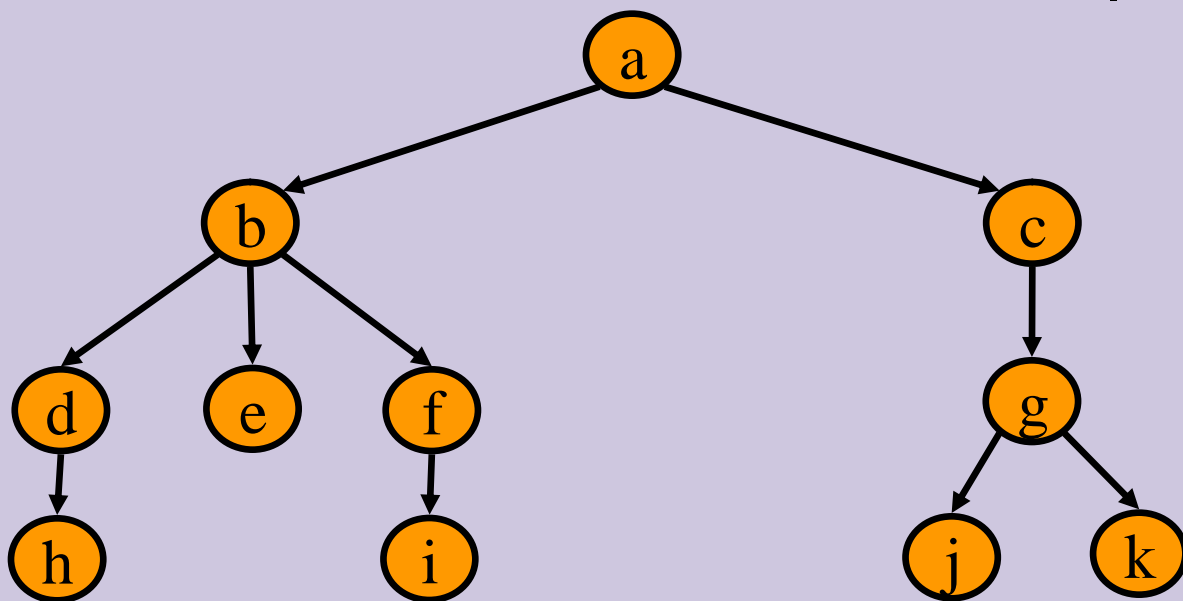
f בן של b

b אב של e

הגדרות

v בן של u אם קיימת קשת מצומת u לצומת v.

u אב של v אם v בן של u.

עצים מכוונים

הגדרות

דוגמאות

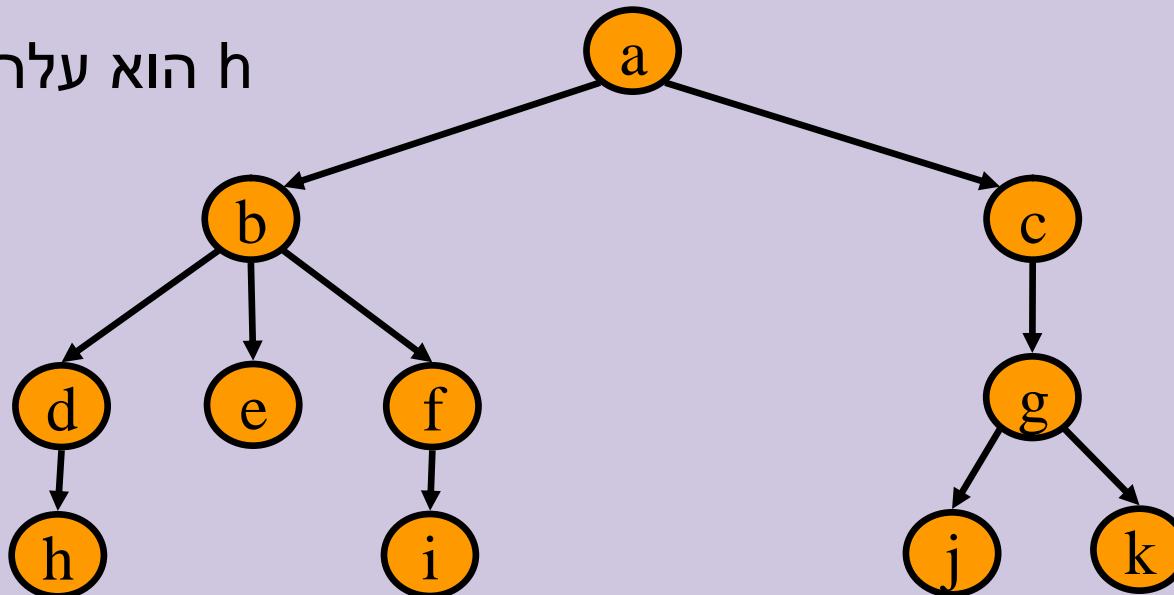
g צאצא של a

b אב-קדמון של h

תת-עץ של G ששורשו g מכיל 3 צמתים ושתים קשתות.

דרגת a היא 2.

h הוא עלה.

v צאצא של u אם קיים מסלול מכוון מצומת u ל- v.

u אב-קדמון של v אם v צאצא של u.

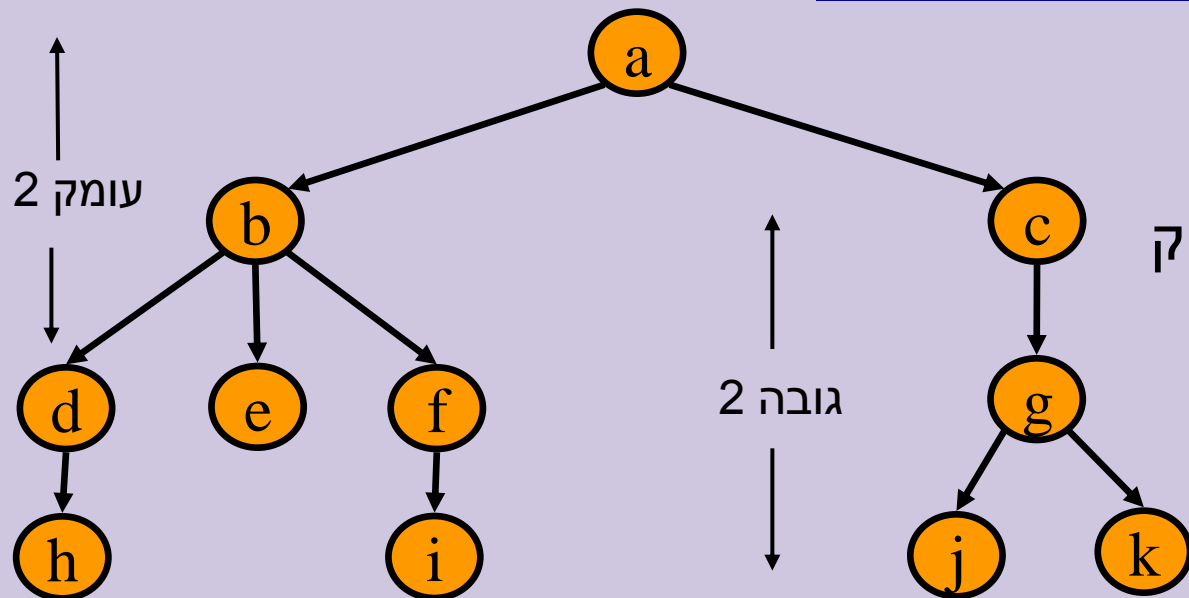
תת-עץ של G ששורשו v הוא עץ מכוון שצמתיו הם v עצמו וכל הצאצאים של v, והקשתות שלו הן הקשתות המחברות צמתים אלו ב-G.

דרגת צומת v היא מספר הבנים של v.

עלה הוא צמת ללא בנים.

צומת פנימי הוא צומת שאינו עלה.

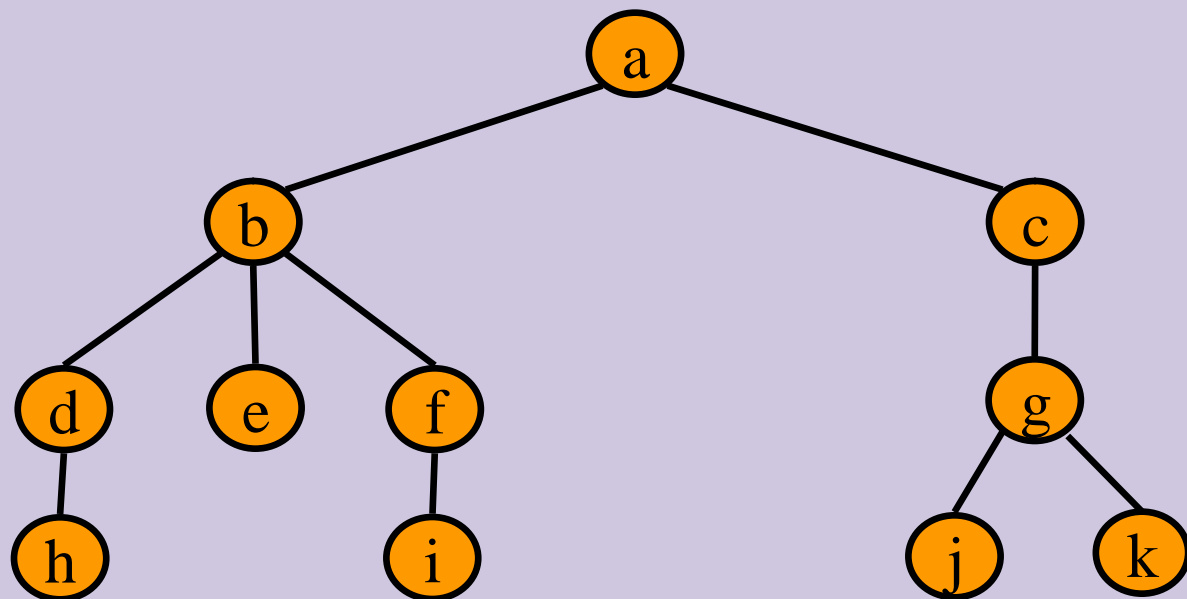
עצים מכוונים

עומק של צומת v הוא מספר הקשתות משורש העץ אל v (המרחק מהשורש).

גובה של צומת v הוא מספר הקשתות מ- v לצאצא הרחוק ביותר של v (עלה).

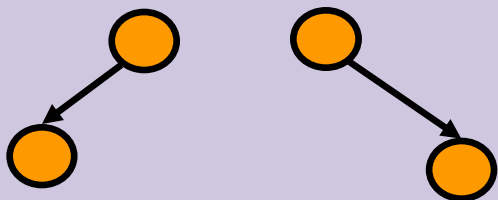
גובה העץ הוא הגובה של שורשו.

הערה: לעיתים נשמיט את החצים מתוך הבנה שכוון הקשתות כלפי מטה. כמו כן לרוב נאמר עץ במקום עץ מכוון.

עצים בינריים

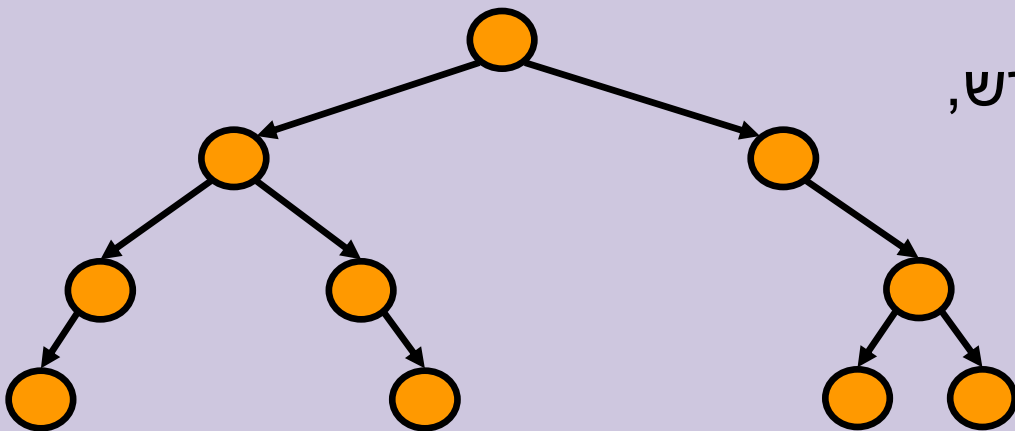
עץ בינרי: עץ שבו לכל צומת שאינו עלה יש בן שמאלי ו/או בן ימני.

הגדרה רקורסיבית: עץ בינרי הוא מבנה

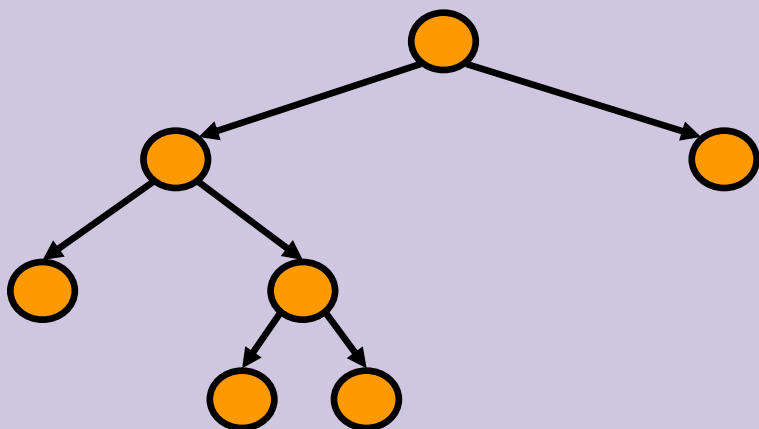
1. ריק (ללא צמתים), או

2. מורכב משלושה חלקים: צומת הנקרא שורש, עץ בינרי הנקרא תת-עץ שמאלי, ועץ בינרי הנקרא תת-עץ ימני.

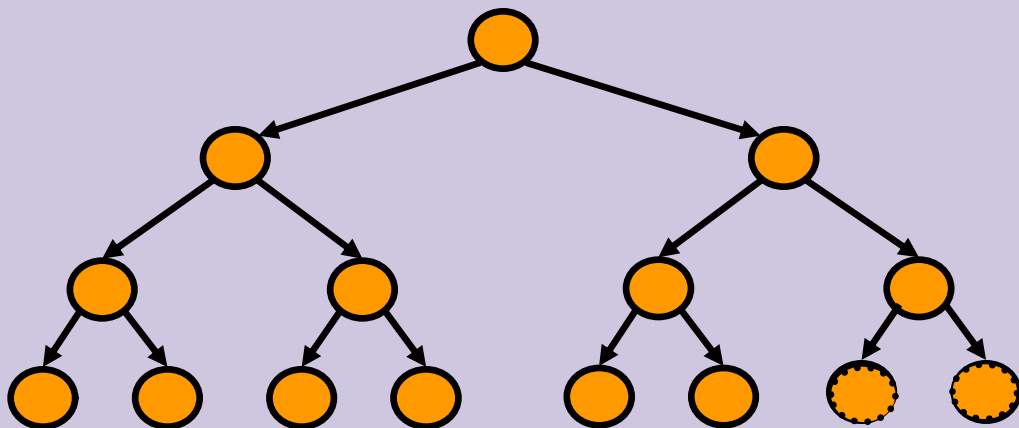

עצים בינריים מלאים ושלמים

עץ בינרי מלא (full): עץ שבו לכל צומת פנימי 2 בנים.

עץ בינרי שלם (complete): עץ בינרי מלא שבו כל העלים באותו עומק.

עץ בינרי כמעט שלם: עץ בינרי שלם שהוצאו ממנו עלים ("מצד ימין").

תכונות עצים בינריים שלמים

בעץ בינרי שלם בעל n צמתים, L עלים, וגובה h :

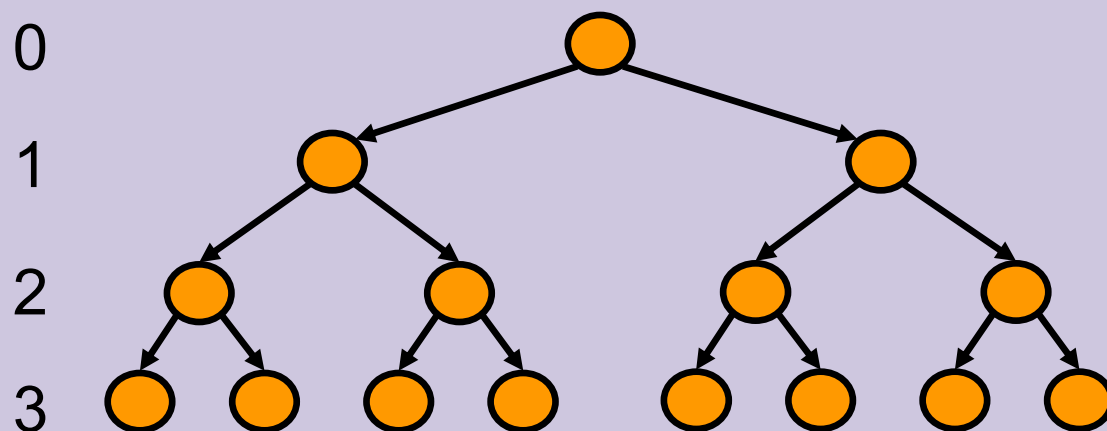
1. מספר הצמתים בעומק i : $n_i = 2^i$

2. מספר העלים: $L = n_h = 2^h$

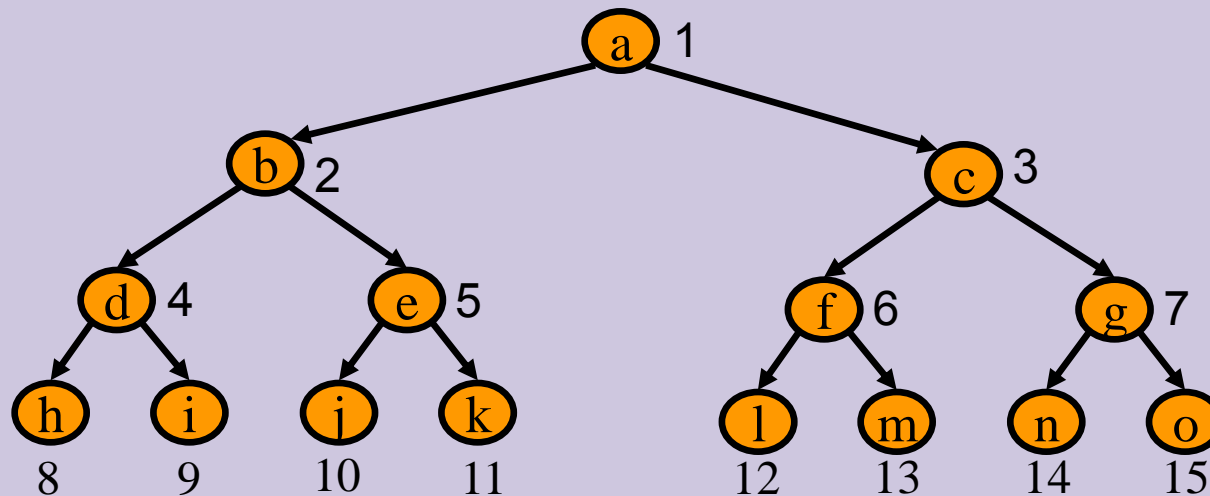
3. מספר הצמתים: $n = \sum_{i=0}^h n_i = \sum_{i=0}^h 2^i = 2^{h+1} - 1$

4. הגובה: $h = \log_2(n+1) - 1$

5. מספר הצמתים הפנימיים: $n - L = 2^{h+1} - 1 - 2^h = 2^h - 1 = L - 1$

מימוש "מערכי" לעצים בינריים

בן שמאלי של צומת i
נמצא ב- $2i$

בן ימני של צומת i נמצא
ב- $2i+1$

אבא של של צומת i
נמצא ב- $\lfloor i/2 \rfloor$

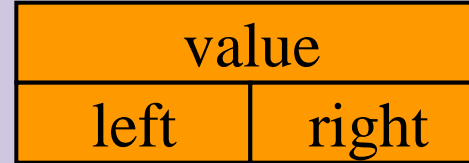
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o

יעיל רק עבור עצים שלמים !

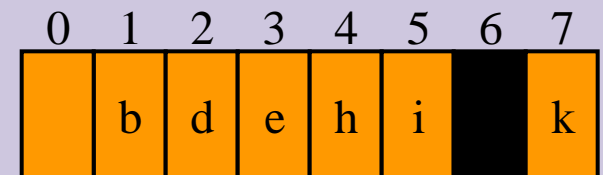
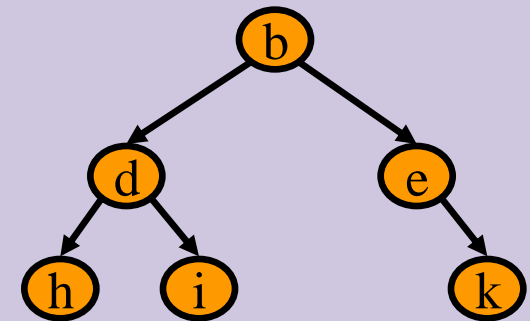
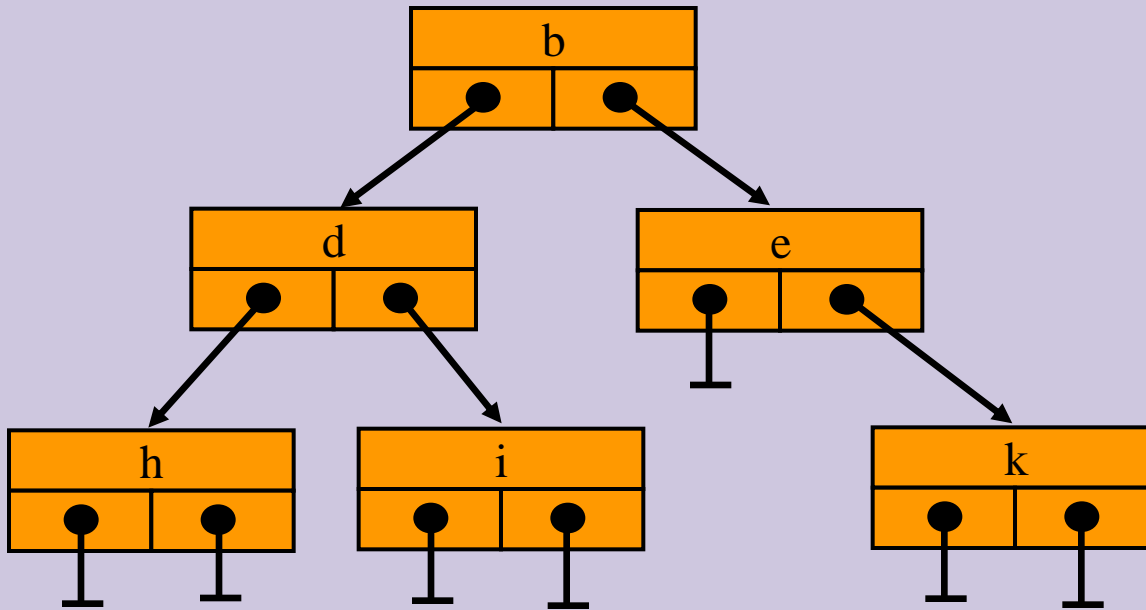

מימוש באמצעות מצביעים

```
typedef struct node {
    DATA_Type value;
    struct node *left, *right;
} NODE;
```


מבנה צומת:

Inorder - בעצים בינאריים

inorder

סייר בתת העץ השמאלי

בקר בשורש

סייר בתת העץ הימני

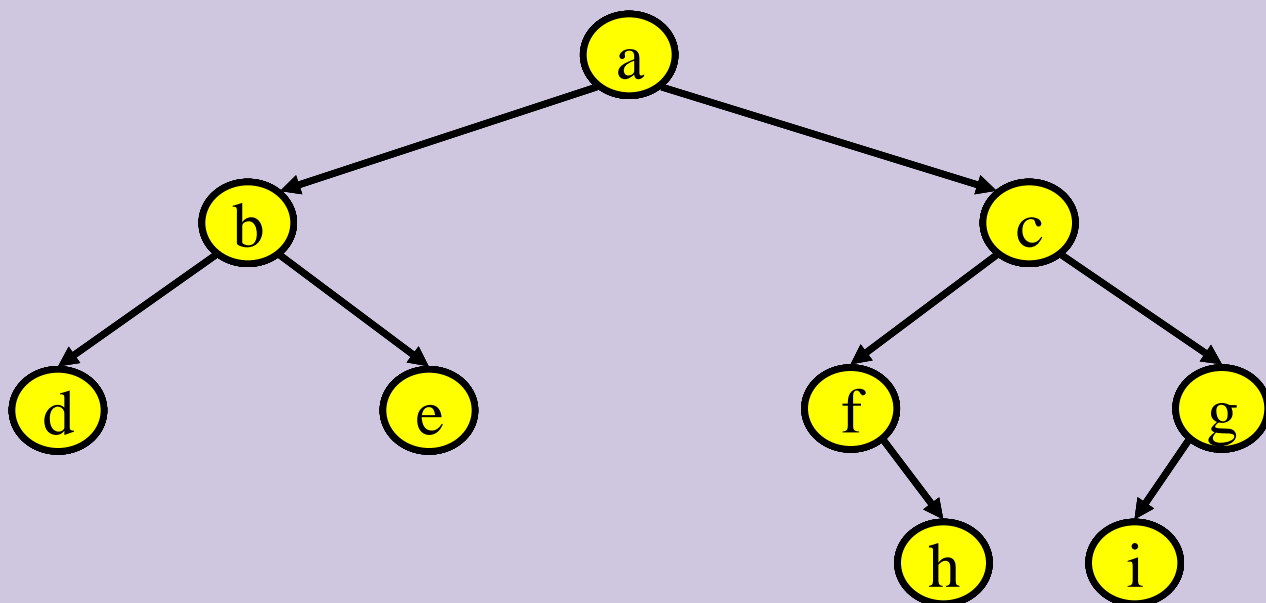
d b e a f h c i g

מימוש סיור inorder בעזרת רקורסיה

```
inorder (node *p) { // הפרמטר הוא מצביע לשורש
    if (!p) return; // תנאי נצירה p == NULL

    inorder (p -> left);
    do_something_with (p);
    inorder (p -> right);
}
```

סיורים בעצים בינריים

preorder

בקר בשורש

סייר בתת העץ השמאלי

סייר בתת העץ הימני

a b d e c f h g i

inorder

סייר בתת העץ השמאלי

בקר בשורש

סייר בתת העץ הימני

d b e a f h c i g

postorder

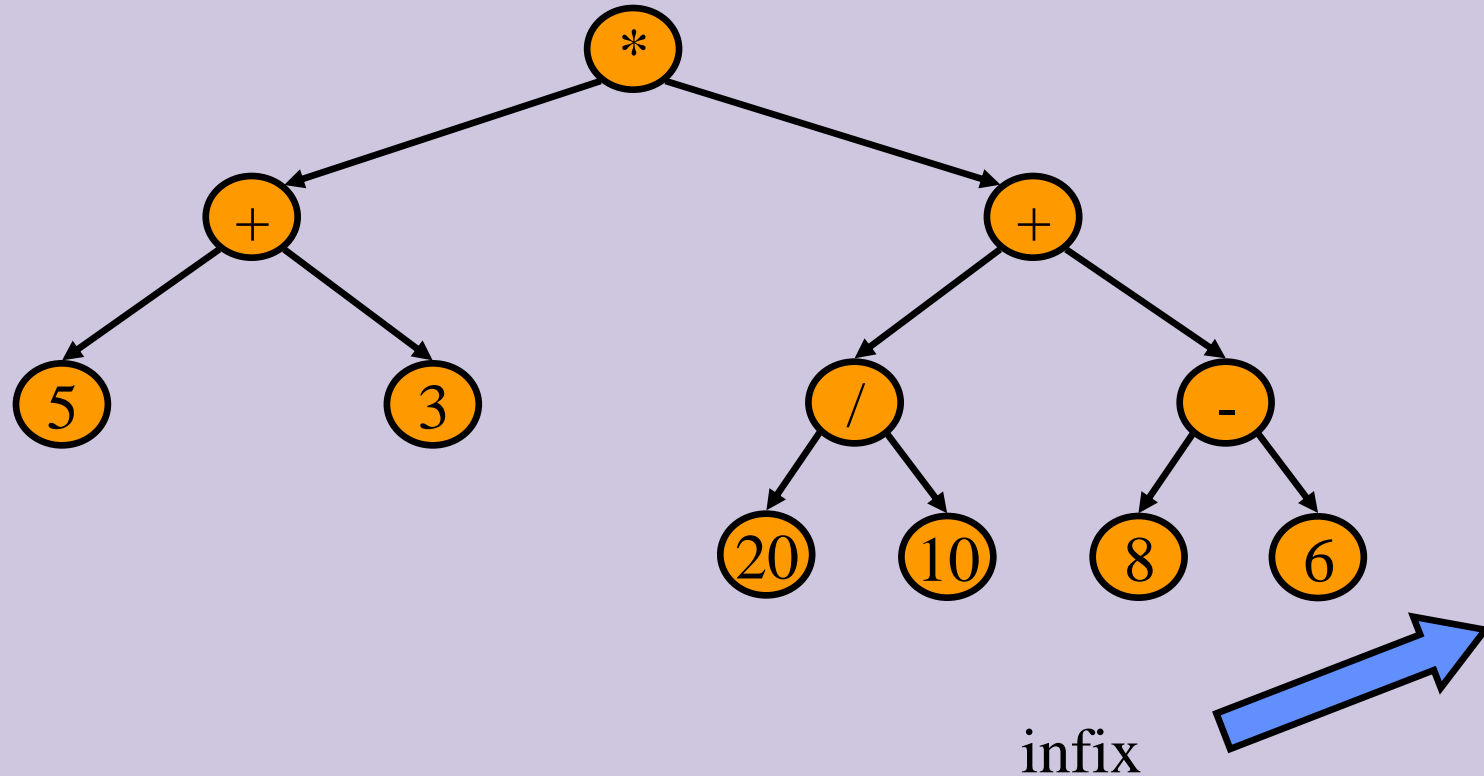
סייר בתת העץ השמאלי

סייר בתת העץ הימני

בקר בשורש (חשוב ביטויים אריתמטיים)

d e b h f i g c a

חישוב והמרה של ביטויים אריתמטיים

inorder

סייר בתת העץ השמאלי

בקר בשורש (הדפס)

סייר בתת העץ הימני

$(5+3)*((20/10)+(8-6))$

מימוש פרוצדורת postorder

```
void postorder (NODE *T)
{
if (T == NULL) return;

else {
    postorder( T → left);    /* 1*/
    postorder( T → right);   /* 2*/
    “visit”;                 /* 3*/
    return;}

}
```

נשתמש במימוש "מצביעי"

value	
left	right

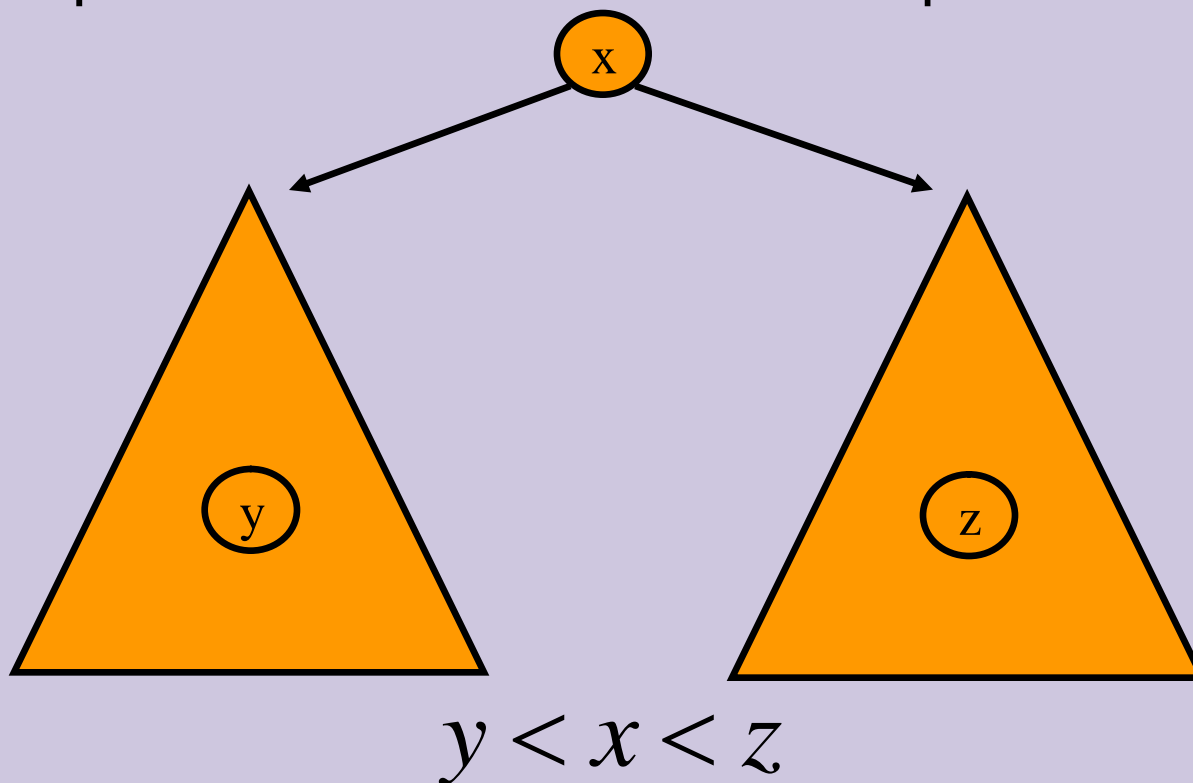
מבנה צומת:

עץ בינרי כעץ חיפוש

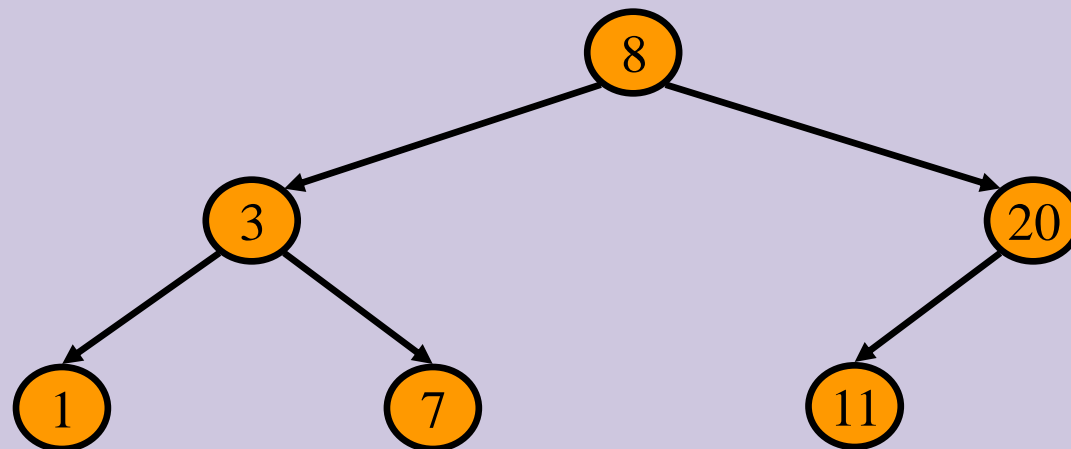
נשתמש בעץ בינרי מכוון.

בכל צומת נאחסן רשומה אחת מתוך מילון (או מפתח ומצביע לאינפורמציה של הרשומה).

נשמור על הכלל הבא: עבור צומת כלשהו בעל מפתח x , כל המפתחות בתת העץ השמאלי קטנים מ- x וכל המפתחות בתת העץ הימני גדולים מ- x .

עץ בינרי כעץ חיפוש

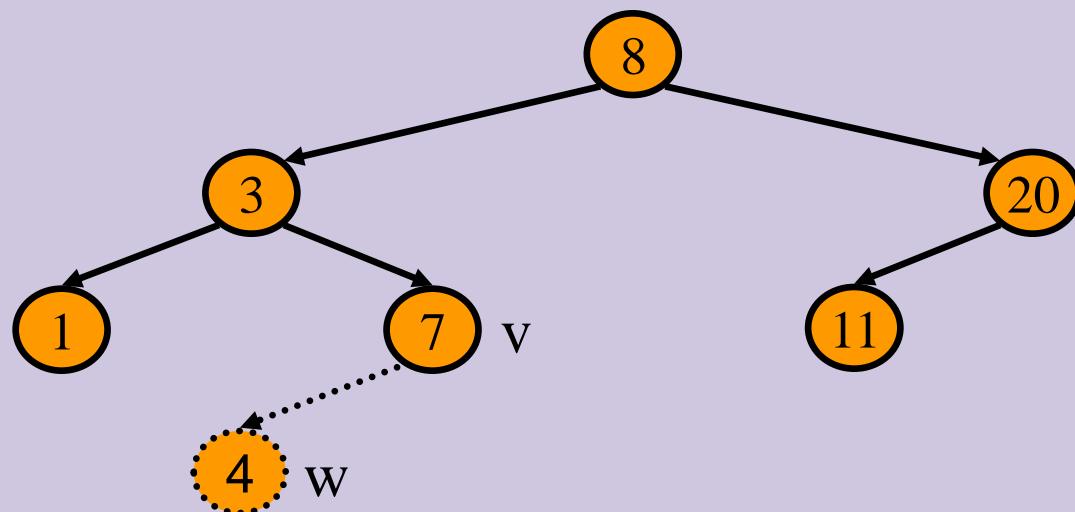
אלגוריתם החיפוש: $\text{find}(T,x)$

1. אם T ריק, דווח ש- x לא בעץ.
2. יהי y הערך שבשורש.
3. אם $x = y$, החזר מצביע לצומת המחזיק את x .
4. אם $x < y$, המשך את החיפוש בתת העץ השמאלי של T .
5. אחרת (כאשר $x > y$), המשך את החיפוש בתת העץ הימני של T .

הכנסה בעץ חיפוש

אלגוריתם הכנסה: $\text{insert}(T,x)$

1. חפש את x בעץ החיפוש T .
2. אם x נמצא ב- T , עצור ודווח.
3. יהי v הצומת האחרון במסלול החיפוש של x ויהי y המפתח שנמצא ב- v .
4. אם $x < y$, הוסף צומת w עם מפתח x כבן שמאלי של v .
5. אחרת (כאשר $x > y$), הוסף צומת w עם מפתח x כבן ימני של v .

$\text{insert}(T,4)$

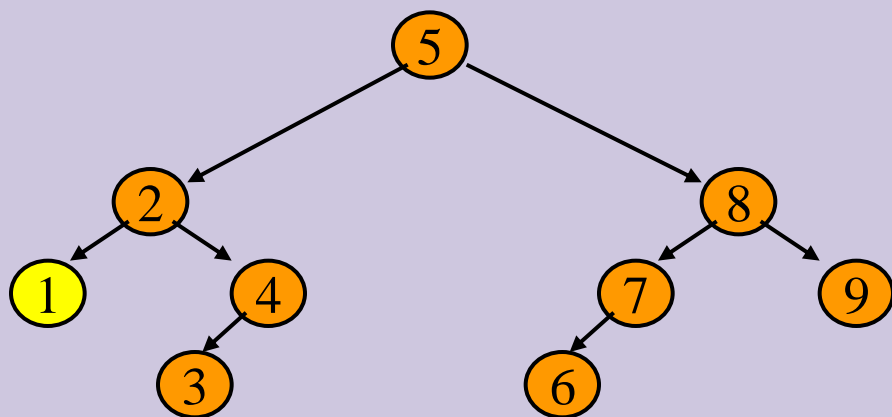

הוצאה מעץ חיפוש – המקרים הקלים

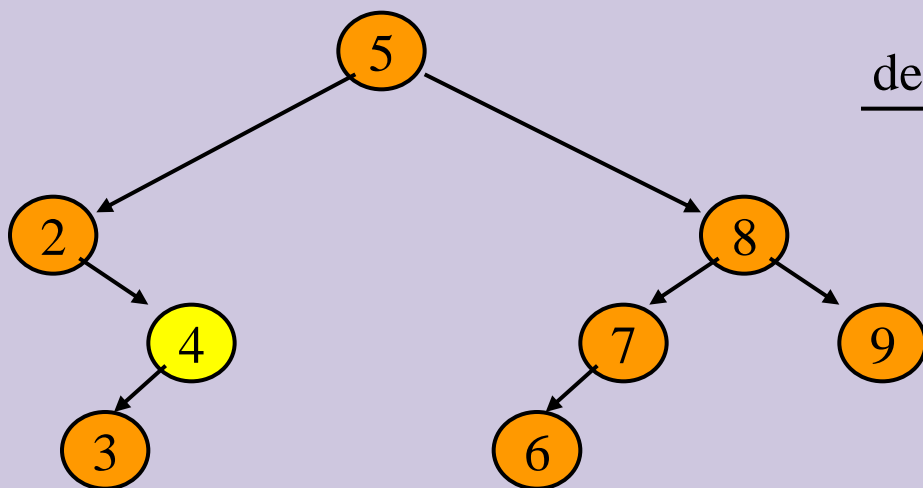
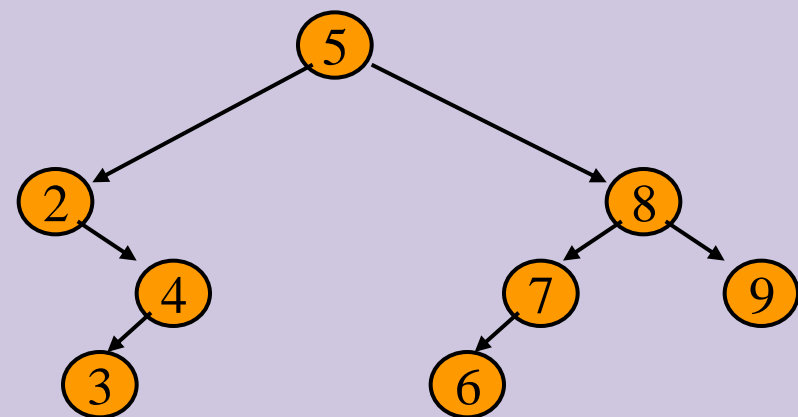
אלגוריתם הוצאה: יהי v צומת בעץ המיועד להוצאה.

1. אם v עלה, סלק אותו.

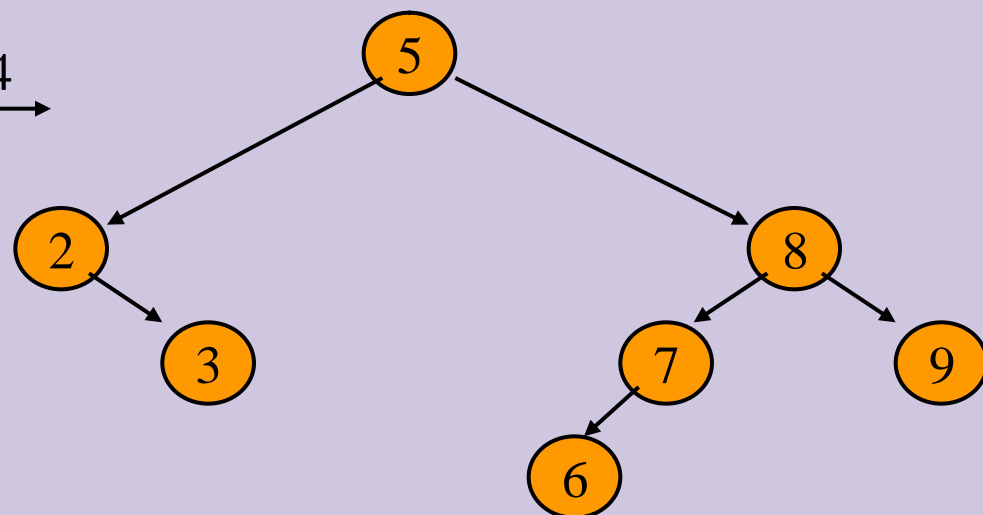
2. אם ל- v בן יחיד, תן לאבא של v להצביע על הבן.

delete 1 →

delete 4 →

הוצאה מעץ חיפוש

אלגוריתם הוצאה. יהי v צומת בעץ המיועד להוצאה.

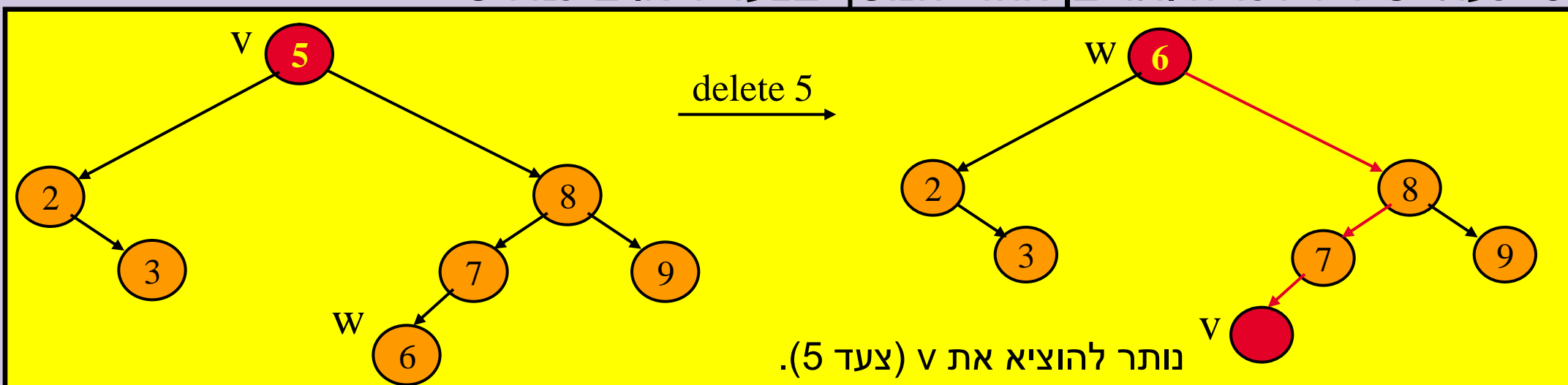
1. אם v עלה, סלק אותו.

2. אם ל- v בן יחיד, תן לאבא של v להצביע על הבן.

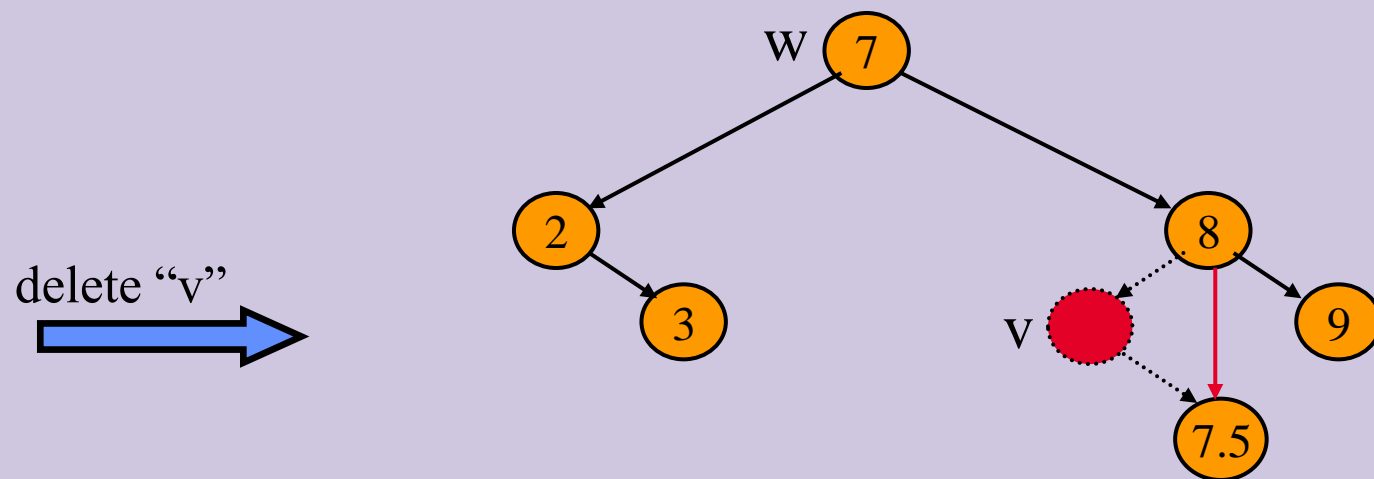
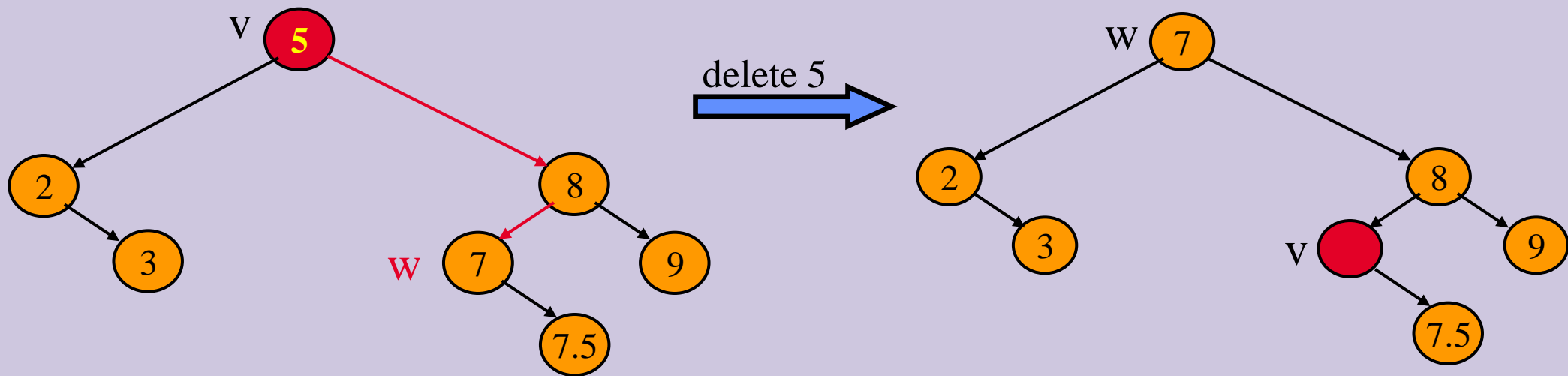
3. אחרת: יהי w הצומת העוקב ל- v בסדר inorder. (זהו הצומת המכיל את הערך הבא אחרי הערך שב- v כלומר הצומת המתקבל ע"י פניה אחת ימינה ואח"כ כל הדרך שמאלה. שימו לב שלצומת w בן אחד לכל היותר).

4. החלף בין צומת v וצומת w .

5. כעת יש ל- v לכל היותר בן אחד. המשך בצעד 1 או 2 כנדרש.

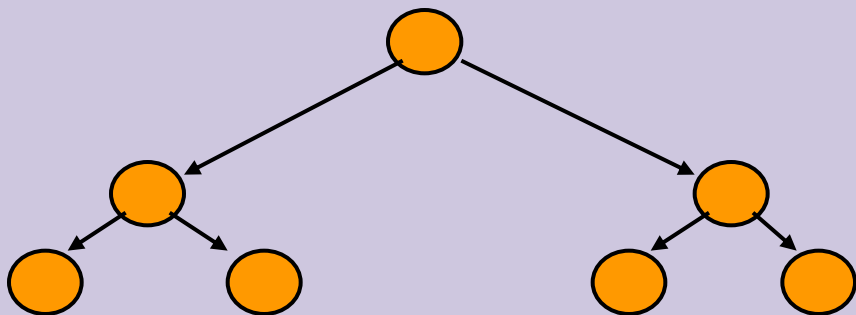

דוגמא נוספת

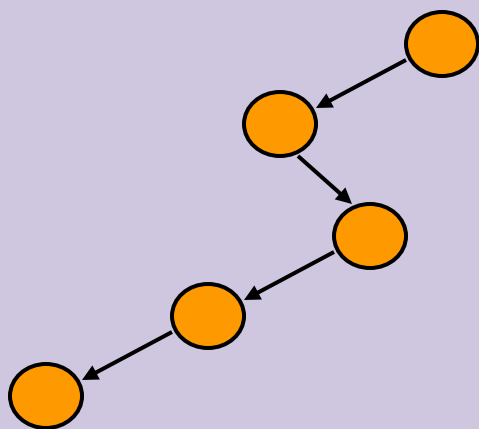
נתוח זמנים

זמן חיפוש/הכנסה/הוצאה הוא לינארי בגובה העץ.

מהו גובה העץ?

מקרה טוב. עץ שלם. $h = \lfloor \log n \rfloor$

מקרה גרוע. עץ הנראה כרשימה ליניארית. $h = n - 1$

ומה הגובה הממוצע ?

גובה ממוצע

ברור שצורת העץ נקבעת על פי סדר ההכנסה (למשל הסדר 1,2,3 יוצר שרשרת לעומת 2,1,3 שיוצר עץ מאוזן).

מספר אפשרויות (הסדרים) להכניס n צמתים לעץ הוא $n!$.

נסמן ב- $h(i)$ את גובה העץ הנוצר בסדר ה- i .

$$\bar{h} = \frac{1}{n!} \sum_{i=1}^{n!} h(i)$$

הגובה הממוצע מוגדר כדלקמן:

ניתן להראות שהגובה הממוצע שייך לקבוצה- $O(\log n)$ כלומר בממוצע כל הפעולות מתבצעות בזמן $O(\log n)$.

זמן בניה ממוצע של עץ חיפוש בינרי הוא $O(n \log n)$.